

Overzicht sociaal maatschappelijke onderzoeken – corona – versie 21 april

Erasmus – Gemeente Rotterdam

Doel: Onderzoek naar de ontwikkeling van de economie en de gezondheidssituatie, maar ook naar de sociaal maatschappelijke impact voor de stad Rotterdam: wie worden al geraakt door de crisis, welke patronen van onderlinge zorg zijn zichtbaar, en hoe groot is het vertrouwen bij Rotterdammers? Er worden veel uitspraken gedaan over het gedrag en de houding van burgers, maar het ontbreekt aan systematische kennis.

Methode: Concreet is het plan is om via een bestaand panel van 3.900 Rotterdammers via Kieskompas de komende weken onderzoek uit te zetten. Om kwetsbare groepen beter te bereiken worden additionele wervingsactiviteiten ondernomen. Uitgangspunt is om het panel de komende maanden bij herhaling te bevragen (ontwikkelingen en trends volgen) en aanvullende diepte-interviews te houden (via telefoon of skype). De vragenlijst is ook landelijk uitgezet.

In de survey worden vragen gesteld (1) hoe mensen informatie verwerken en hoe betrouwbaar ze de ontvangen informatie vinden. We zijn ook benieuwd (2) in welke mate burgers vertrouwen hebben in instituties als de gemeente, Rijk, RIVM verschillende media, verschillende gezondheidszorg organisaties e.d. en (3) hoe mensen reageren op de adviezen van het rijk en de RIVM (wie blijft binnen, houdt 1,5 meter afstand etc.). En welke vormen van (4) stress en angst ze ervaren.

Op langere termijn: aanvraag indienen voor subsidiering via ZonMw om lange termijn effecten in kaart te brengen, en om uit te breiden naar andere regio's (zoals de gehele G4). Daarnaast bestaat de behoefte om ook op lokaal niveau te kijken naar de effecten (specifieke wijken in Rotterdam).

Nivel

Doel: Het Ministerie van VWS wil graag meer inzicht in de vraag: "Hoe lang accepteren mensen in Nederland de (Corona) maatregelen nog?".

Methode: Hiertoe wordt door het Nivel een beperkt aantal vragen (maximaal ¼ A4 pagina) ontwikkeld. Deze vragen worden 2 of 4 keer opgenomen in de lopende monitor "griepachtige klachten". Deze monitor voert het Nivel Consumentenpanel Gezondheidszorg op verzoek van het RIVM uit (wekelijkse meting, verzonden op maandag, 12 weken lang vanaf 24 februari) onder ruim 3.000 panelleden. Het Nivel levert in de week nadat de data verzameld zijn rechte tellingen op aan het ministerie (de antwoorden die de respondenten hebben gegeven, worden per vraag weergegeven). Aan het einde van het project wordt een openbare eindrapportage opgeleverd met daarin alle resultaten.

Op langere termijn: onbekend.

Corona Gedragsunit RIVM

Doel: Het primaire doel van dit onderzoek is inzicht te krijgen in de Corona preventiegedragingen en het welbevinden van de Nederlandse bevolking, om daarmee evidence-based gedragswetenschappelijke adviezen te onderbouwen voor overheidsbeleid en communicatie. Specifieke vraagstellingen zijn: (1) Welke zorgwekkende trends nemen we waar in (a) het opvolgen van gedragsregels en (b) het welbevinden van burgers in Nederland?; (2) Wat zijn de belangrijkste voorspellers van preventiegedrag en welzijn op het niveau van (a) de individuele burger, (b) de sociale en fysieke context, en (c) het COVID-19 beleid; (3) Hoe beïnvloeden preventiegedrag en welzijn elkaar over tijd?; (4) Zijn er belangrijke verschillen in preventiegedrag, welbevinden en determinanten tussen bevolkingsgroepen (bijv. ouderen, kinderen, chronisch zieken, mensen in vitale/cruciale beroepen, gezonde volwassenen)?

Methode: De onderzoeksmethoden bestaan uit een dynamische cohort studie (2-wekelijkse korte survey), die primair antwoord zal geven op de vraag hoe het gaat met de Nederlandse bevolking

over tijd. Deze gegevens zullen aangevuld worden met 2-wekelijkse telefonische interviews bij deelnemers aan het survey cohort, zodat we efficiënt en gericht verdiepend onderzoek kunnen doen naar waarom het zo gaat (kwantitatieve bevindingen te verhelderen en in context te plaatsen). We zullen ons daarbij richten op specifieke groepen waarbij we zorgwekkende ontwikkelingen zien. Parellel hieraan wordt systematisch en continue (dagelijks) sociale en traditionele media gemonitord om inzicht te krijgen in wat er zich beleid en in sociale netwerken afspeelt rondom preventie en welzijn. Tezamen zullen deze methoden een uitstekende basis bieden voor het monitoren en begrijpen van hoe preventiegedrag en welzijn van burgers zich dynamisch ontwikkelt over tijd; waarbij zowel de individuele, sociale, fysieke en beleidscontext meegenomen wordt.

Op langere termijn: Er zijn verschillende mogelijkheden voor de langere termijn, zoals verdieping op kwetsbare groepen.

ZonMw (aangeleverd door ZonMw)

First wave

- **UvA** - Sociaalwetenschappelijk onderzoek naar de impact van sociale isolatie op kwetsbare populaties en welke steun kwetsbare groepen hierbij nodig hebben.

Second wave

Deze call gaat vanaf volgende week lopen. Onderstaand de voorstellen die tot nog toe ingediend zijn:

- **De Nederlandse straatdokersgroep** - wil graag een 'corona-monitor dak- en thuislozen' opzetten. Er is een onderzoeksvoorstel binnengekomen via de directe Maatschappelijke ondersteuning/beschermd wonen/maatschappelijke opvang (BW/MO).
- **AUMC** - de impact van de corona-crisis op kankerpatiënten (ADJUST-studie).
- **Nivel** - een extra Corona-peiling als addendum op de voorjaarsvragenlijst die wordt uitgezet onder NPCG-panelleden om in kaart te brengen welke gevolgen de coronacrisis heeft voor mensen met een chronische ziekte/beperking.
- **Nivel** - onderzoek naar hoe het met naasten van mensen met een ernstige beperking op dit moment vergaat en hoe ze kunnen worden ondersteund. De Corona-crisis confronteert naasten opnieuw met vragen en zorgen over de zorg en ondersteuning van hun familielid.
- **SaNAE-studie - GGD Zuid-Limburg:** Uitbreiding van de SaNAE-studie (door ZonMW gefinancierd), richt zich specifiek op sociale netwerken van mensen 40+ en ouder en de impact van covid-19; gericht op het sociale vlak (inzicht in risicoperceptie, afbraak en opbouw van sociaal netwerk, relatie netwerk met infectie-preventie-gedrag van mensen). Van belang voor effectieve en gerichte gezondheid-bevorderende maatregelen (voor mensen zelf, voor huisarts, GGDen etc).
- **TNO** - Buddy app voor jongeren die zorg nodig hebben.
- **TNO** - eHealth voor een gezonde jeugd, tijdens en na de coronacrisis.
- **ZonMw** - De projectleiders van het onderzoeksprogramma Veilig Opgroeien en het opvolgprogramma Geweld Hoort Nergens Thuis zijn gevraagd hoe ze met lopende projecten kunnen insprijngen op de situatie. Hier is alleen geen budget voor beschikbaar.
- **ZonMw** - Onderzoek huiselijk geweld.

NWO

- **UvT** - Parenting in the time of COVID-19.
- **Erasmus MC** - How do adolescents cope with the Corona-crisis: a smartphone study: Tijdens de Corona-crisis zijn jongeren (12-25 jaar) gevoelig voor psychologische problemen, zoals angst, depressie en eenzaamheid, zeker als stress opbouwt.
- **RUG** - Health Disparities & Lifestyle in Covid-19 escalation. In deze studie gebruiken we gegevens die momenteel worden verzameld in een (twee-) wekelijks enquête om inzicht te krijgen in levensstijl en sociaaleconomische determinanten van de prevalentie en escalatie van COVID-19.

- **VUmc** - The impact of COVID-19 on mental health in persons with and without psychiatric disorders: extension of ongoing large-scale cohort studies: deze studie onderzoekt of de COVID-19 pandemie leidt tot meer depressie en angst symptomen, vooral in psychiatrische patiënten.
- **UvT** - The impact of the Covid-19 pandemic on perinatal mental health: the C-19—Pandemic Perinatal Project (C19-PP-p), an extension of the Brabant Study: de lockdown als maatregel tegen de Covid-19-pandemie heeft grote impact op het psychosociaal functioneren van de inwoners in het land, vooral bij zwangeren vanwege de zorgen voor het ongeboren kind. Wij willen focusgroep gesprekken opzetten met zwangeren + partners om uiteindelijk een C19-perinatale vragenlijst te ontwikkelen.
- **UvT** - Values in Times of Corona. A Follow-Up of the European Values Study Amidst COVID-19: Covid-19 en maatregelen om ze in te dijken confronteert de Nederlandse bevolking met onzekerheden die tot een verschuiving in relevante waarden en attitudes kunnen leiden. Bijvoorbeeld, onzekerheid zou doen verlangen naar meer autoriteit, en zou leiden tot meer solidariteit met de in-groep maar minder met buitenstaanders. Ons onderzoek breidt de European Values Study 2017 Netherlands uit met surveys gepland in mei en oktober om na te gaan (1) of waarden veranderen, en (2) hoe stabiel deze verschuiving is.
- **Eurasmus MC** - Acquiring, Comprehending, and Using Information Related to COVID-19: Dit project zal onderzoeken hoe mensen informatie over COVID-19 verzamelen, interpreteren en gebruiken.

Overig onderzoek (aangeleverd door ⁽¹⁰⁾(26) ⁽¹⁰⁾(26) ⁽¹⁰⁾(26))

- **Nivel/RIVM**: Registratie COVID-19 in verpleeghuizen.
- **TNO**: onderzoek naar communicatie-strategieën naar "Improving compliance with preventive measures", en "Reductie van infectie in bouw- en supermarkten kantoorgebouwen en wooncomplexen".
- **Trimbos**: Gevolgen van de coronacrisis voor mensen met ernstige psychische aandoeningen in termen van aanpassingen in hulpverlening/ondersteuning (en tevredenheid daarover), sociaal en psychisch welbevinden.
- **Movisie**: onderzoek naar eenzaamheid en huiselijk geweld door sociale isolatie.
- **Trimbos**: onderzoek naar psychische problemen bij kwetsbare ouderen in verpleeghuizen door sociale isolatie.
- **Pharos**: onderzoek naar de gevolgen van de corona crisis voor mensen met lage sociaal economische status.
- **Jeugdautoriteit**: doet een corona-quickscan onder cruciale jeugdhulpaanbieders: hoe staan de cruciale jeugdhulpaanbieders, gegeven de coronacrisis, ervoor? Wat zijn hun knelpunten en wat zijn eventuele oplossingen).